

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra pedagogiky

PORTFOLIO PROFESNÍHO ROZVOJE PAVLA ZAJPTA

PORTFOLIO OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT PAVEL ZAJPT

Bakalářská práce

PAVEL ZAJPT

Vychovatelství

Kombinované studium

Vedoucí práce: PaedDr. Zdeňka Hanková

PRAHA 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením PaedDr. Zdeňky Hankové.

V práci jsem použil informační zdroje uvedené v seznamu.

V Praze dne 25. 6. 2018

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

PaedDr. Zdeňce Hankové za její podporu během celého studia, kterou vyjadřovala svým vysoce profesionálním a lidským přístupem.

Anotace v českém jazyce

Obsahem Portfolia profesního rozvoje Pavla Zajpta je 10 povinných kapitol. Kapitoly propojují poznatky z autorovy praxe ze střední školy a ze sportovního klubu, opírající se o teorie z odborné literatury a zdrojů. Hlavními částmi portfolia jsou odborná esej na téma zájmu o sportování u dětí a mládeže, případová studie střední školy a profesiografický rozbor sportovního trenéra.

Klíčová slova

Portfolio, profesní rozvoj, vychovatelství, praxe, střední škola, trenérství, trenér, vychovatel, pedagog volného času, sportovní kroužky

Annotation

The contents of The Professional Development Portfolio of Pavel Zajpt are the 10 mandatory chapters. The chapters connect the author's knowledge and experience from high school teaching practice and sports club, grounded in theory from technical literature and resources. The main parts of the portfolio are the specialised essay on the interest of children and youth in sports, a case study of a high school and a professiographic study of a sports coach.

Key words

Portfolio, professional development, education, practice, high school, coaching, coach, instructor, educator, teacher, leisure time educator, sport hobby groups

Obsah

1. Předmluva	6
2. Profesní strukturovaný životopis	7
3. Odborná esej	9
Chtějí ještě sportovat?	9
4. Seznam prostudované literatury	16
5. Konspekt knihy	18
6. Profesiografický rozbor sportovního trenéra	22
6.1. Kvalifikace a odpovědnost dle zákona	22
6.2. Předpoklad pro výkon profese	24
6.3. Duševní schopnosti	27
6.4. Tělesné schopnosti	31
6.5. Podmínky pro výkon profese	31
6.6. Profesiograf	33
7. Případová studie školy	36
8. Písemná příprava na ucelenou volnočasovou výchovnou aktivitu	45
8.1. Školní adaptační výlet pro žáky 1. ročníku středních škol	45
8.2. Štěstí na dosah, aneb Jdi si za svým snem	53
9. Závěrečná reflektivní úvaha o vlastním studiu	57
10. Soupis použité literatury a pramenů	59

1. Předmluva

Od roku 2006 se věnuji trénování dětí ve sportovním klubu kolečkového rychlobruslení Roller Team Stars Praha. Cílová skupina, která klub navštěvuje, jsou děti ve věku 6-12 let. Od roku 2010 pracuji na Obchodní akademii Praha v Satalicích jako asistent pedagoga a vyučující tělesné výchovy. Cílovou skupinou je dospívající mládež ve věku 14-18 let.

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolil portfolio profesního rozvoje. Považuji za důležité pro začínajícího pedagoga být schopen vlastní sebereflexe, zamyšlení se nad cílem a posláním své práce. Portfolio profesního rozvoje bude shrnutím získaných zkušeností před, během a ke konci studia. Povede k zamyšlení nad dosavadní vlastní praxí s důrazem na důležitost teoretického vzdělání a zakotvení získaných poznatků do praxe. Pro budoucí čtenáře by práce měla představovat zdroj motivace a inspirace pro jejich studium.

Jako autor se pokusím v práci uvést pedagogické poznatky získané v hodinách teorie na Univerzitě Karlově a seznámit s jejich využitelností a účelností v praxi. Slovo praxe považuji ve své, ale i v práci všech svých kolegů za klíčový předmět naší profese. Nelze však přecenit možnosti praxe bez kvalifikovaných teoretických znalostí. Stejně tak nelze přecenit teoretické poznání nad účinky praxe. Ideálem by měl být soulad teorie a praxe. Brát svou profesi jako poslání, radost a cestu pro naplnění svého života a života okolí, v kterém pracujeme, v kterém žijeme.

2. Profesní strukturovaný životopis

Pavel Zajpt

Datum a místo narození

Kontaktní údaje

Vzdělání:

- 1995–2000 Střední odborná škola hotelnictví, Klánovice
- 2015 – doposud probíhající studium na Pedagogické fakultě UK obor Vychovatelství se specializací na Tělesnou výchovu

Zaměstnání:

- 2012 – doposud

Obchodní akademie Praha s.r.o., Satalice, asistent pedagoga, vyučující tělesné výchovy, třídní učitel 1. ročníku

Roller Team Stars Praha – hlavní trenér klubu se zaměřením na kolečkové rychlobruslení

- 2010–2011

Inlinetalent s.r.o. – Trenér dětí a mládeže ve sportovním klubu, realizace příměstských táborů

- 2009–2010

Česká pošta – doručovatel

Pozn. Začátky realizace trenérské práce a provozování sportovních kroužků

- 2007–2009

City hotels s.r.o. – provozní, recepční, barman

- 2001–2006

Práce v pohostinství, převážně cateringové firmy a služby pod několika společnostmi

Členství a působení v organizacích (zájmová činnost):

- 2014 – doposud

Český svaz kolečkového bruslení – zvolen do funkce předsednictva svazu, předseda trenérsko-metodické komise, v letech 2015 a 2018 ve funkci člena realizačního týmu reprezentace České republiky

Pozn. Realizace několika úspěšných projektů, mezinárodní školení a soustředění, projekty o bezpečnosti, zajištění chodu reprezentace ČR, spolupráce s Českou televizí (pořad Lvíčata, Dobré ráno)

- 2016 – doposud

ČASPV, Česká asociace sportu pro všechny – cvičitel všeobecné gymnastiky a organizátor sportovních táborů a dětských sportovních akcí

- 2012 – doposud

BP sport – hlavní lektor kurzu pro budoucí inline instruktory

Znalosti:

Anglický jazyk – mírně pokročilý

Německý jazyk – základní znalost

Počítačové znalosti – pokročilý

Řidičský průkaz – skupina B

Školení a certifikáty:

- Sportovní

Trenér kolečkového rychlobruslení (ČSKB), vedoucí instruktor inline bruslení (MŠMT), cvičitel všeobecné gymnastiky (ČASPV)

- Vzdělávací

Kurz asistent pedagoga (NIDV), Sportovní příprava dětí (UK FTVS)

3. Odborná esej

Chtějí ještě sportovat?

Už ve starověkém Řecku řada myslitelů upozorňovala na potřebu a důležitost tělesné kultury. Bez dobrého rozvoje a péče o své tělo jde obtížně vzdělávat a napínat svou mysl. Myslel si to Aristoteles a o pár století později na to kladl velký důraz Jan Amos Komenský. *Avšak člověk sám není nic než harmonie, a to vzhledem jak k tělu, tak k duši.* (Komenský, 1958, s. 78)

Esej se nás pokusí utvrdit v potřebnosti sportovní tělesné výchovy v dnešní době, pro naše děti a mládež. Zamyslíme se a zhodnotíme si jejich současný zájem a zápal o sportovní dění, o kulturu vlastního těla. Srovnáme si zajímavou zkušenost autora, na jedné straně studenty (adolescenty) střední školy a jejich postoje a zájmy z hodin tělesné výchovy a na druhé straně děti (mladší školní věk) navštěvující odpolední hodiny sportovního klubu. V připomenutí základních principů pro výchovu dětí a mládeže v každém věkovém období nahlédneme do odborné literatury. Upozaděny nenecháme ani rodiče, kteří jsou hlavním zdrojem motivace pro své děti a jsou to právě oni, kteří předkládají dětem a vštěpují jim jejich první sportovní základy. Vybírají první zájmové kroužky a sportují s nimi ve volném čase. Nebo snad tomu tak není? Na to si zkusíme odpovědět. Jaký sport a proč vlastně dětem vybrat?

Dnes je nabídka nejen sportovních aktivit pro volný čas tak obsáhlá, že vybrat z ní a orientovat se, je i pro zkušené osoby ze sportovní branže velmi složité. Své děti můžeme dát téměř na každý sport, který si vzpomeneme. Ve velkých městech je nabídkou trž se sportovními kroužky a aktivitami až mnohdy přeplněn. Výjimku pak tvoří malá města a vesnice, kde je nabídka menší. Tam je struktura toho, kam dítě půjde a jaký sport zkusí, poměrně jasně předem dána. Pak ale máme zase moc fotbalistů. Každý chce hrát fotbal a ideálně se jím i žít. Fotbal se kope všude a šikovné děti se sportovním nadáním chybějí jinde a je těžké pozvednout na vyšší úroveň méně známé a méně tradiční sporty. O fotbal se tedy bát nemusíme? UEFA v roce 2016 tvrdila opak (Česká televize, [online] 2016). Tvrdila, že v Evropě a v České republice ubývá dětí věnujících se fotbalu. Což je jistě zajímavé zjištění. Protože kde potom všechny ty děti jsou, když už ne na fotbale? Jsou doma? Jsou v nákupním středisku v nějaké relaxační

zóně naproti kinu? Váří se na kanapi a nudí se? To nejspíš ne. Potřebu a unikátní vlastnost umět se, a hlavně smět se nudit, tu už naše moderní a uspěchaná doba dětem dávno vzala. Dala jim do ruky dotykové mobilní telefony a tablety a poslala je do interaktivního, realitě vzdáleného světa. Na děti jen tak pobíhající na dvorku, přeskakující kaluže, lezoucí na stromy, už nenarazíme. Ze strany rodičů, i různých institucí, je snaha jim všechen volný čas organizovat. Problémů a otázek bychom našli více než dost, proto se vraťme zpět k hlavní myšlence. Chtějí tedy ještě děti sportovat? Snad ještě ano. Pro koho by tady potom byla ta obsáhlá a mnohdy nepřehledná nabídka všech různě zaměřených kroužků, klubů a skupin? Přece pro děti, nebo pro jejich rodiče?

Rodiče jsou zpravidla první, kdo pro své dítě zajišťují jeho první sportovní krůčky a zkušenosti. Dnes je však doba velmi rychlá a časové vytížení mnohdy neumožňuje rodičům věnovat dětem takovou sportovní péči, jakou by si rozvoj malého dítěte zasloužil. A hned jsme u jádra problému: Kam a kde své dítě umístím? *Všeobecně jsou všechny sporty považovány za příznivě přispívající k fyzickému i mentálnímu rozvoji dítěte. Pomáhají učit se pravidlům a respektovat je, podporují rozvoj schopnosti soustředění, učí zodpovědnosti a budují sebedůvěru.* (Perič, 2008, s. 17) Za ideální osobně považují, aby dětem v předškolním věku a na začátku mladšího školního věku, věnoval nejvíce času sám rodič. Vzít poprvé do ruky míč, obruč, přelézt a přeskočit překážku. Vzít pátku a hokejku a zkusit první střely a odpaly. Proběhnout se po lese, zařadit si v bazénu, vzít do ruky šišku a házet na stromy. Odrazit se na koloběžce, šlápnout poprvé na brzdový pedál u nového kola, na zamrzlém rybníce vzít na nohy první brusle a zkusit nespadnout. První sportovní, tedy i tělovýchovné krůčky absolvovat se svou maminkou a tatínkem. Odborná publikace „Cvičte s dětmi“ od známé a uznávané autorky a propagátorky cvičení rodičů s dětmi doc. Dr. Jany Berdychové, CSc., je toho důkazem. Dle Berdychové (1982, str. 8-11) má každý věk od narození, ať už kojenecký, batolivý či předškolní, svou charakteristiku pohybů, kterou je možno rozvinout. Velkou, více než padesátiletou tradici, má u nás zmiňované organizované cvičení rodičů s dětmi. Je to přínos nejen pro dítě, ale i pro rodiče. *Toto samostatné cvičení umožňuje mnohým rodičům znovu se začlenit do organizované tělesné výchovy, kterou po založení rodiny obvykle opouštějí.* (Berdychová, 1982, str.

20) Z výše uvedeného vyplývá, že pozice rodiče je na začátku tělesného a sportovního rozvoje malého dítěte téměř nezastupitelná. Přesto však není každý z nás učený a zdatný ve všem tak, aby mohl své děti zdárně vést. Ne každý rodič má osvojené a vštěpené základy sportovního tréninku té či oné konkrétní aktivity. Na to upozorňoval už Komenský: *Málo je mezi rodiči těch, kteří mohou své děti naučit něčemu dobrému, buď se sami nenaučili ničemu takovému, nebo že majíce jiné snažení, tyto věci zanedbávají.* (Komenský, 1958, s. 55 a 56) Ukazuje to na velikost myšlenek a učení Jana Amose Komenského, který nám předpovídá problematiku dnešní doby. Vytíženost v zaměstnání a nedostatek času (*nebo že majíce jiné snažení...*). A jsme zpět u volby toho správného kroužku, té vhodné aktivity pro rozvoj našeho dítěte. Zde Komenský v předchozí myšlence však pokračuje: *I mezi učiteli je málo těch, kteří umějí mládeži dobro dobře vštěpovat.* (Komenský, 1958, s. 55 a 56) Vrátime-li se o pár řádek zpět, připomeneme si složitost výběru, obrovskou nabídku, kde bohužel můžeme narazit i na cvičitele a trenéry bez dostatečné odborné kvalifikace, bez dostatečného zájmu o rozvoj dětí. Zájmy takto zaměřených sportovních institucí mohou tak mnohdy mít povýšen zájem ekonomický nad zájmy dítěte. Výjimky jistě potvrzují pravidlo a budme za to rádi. Je zde mnoho vynikajících cvičitelů dobrovolníků, kteří mají práci s dětmi jako smysluplné životní poslání a pracují s dětmi velmi dobře. Rozhodně není cílem této eseje vystrašit budoucí rodiče, že nebudou vědět, která možnost je pro dítě nejlepší. Pár rad jim tedy dejme. Koukejme nejprve po známé organizaci s několikaletou historií a s dostatečným zdrojem informací. Prohlédněme si prostředí, ve kterém se aktivita našich dětí bude odehrávat. Prostor musí působit bezpečně, a hlavně být dostatečně velký pro danou kapacitu cvičenců. Často se setkáváme s naprosto nevhodnými malinkatými, až nedůstojnými, například zrcadlovými sály, které jsou primárně určeny pro cvičení jógy v počtu 6 osob, a náhle je zde míčová příprava pro 20 dětí?! Jaký je trenér, jak s dětmi komunikuje a jak se k nim chová, to si můžeme prohlédnout na prvních lekcích, které by dobře nastavená organizace měla nabízet zdarma, a hlavně otevřené pro nové rodiče. Když nám v novém prostředí hned zavřou dveře a nepustí nás ani nahlédnout do své kuchyně, pak může být také něco v nepořádku. Trénink je pro rodiče zpravidla uzavřen a je to tak jistě dobře. Z vlastní zkušenosti sportovního trenéra mohu potvrdit, že práce s dětmi za přítomnosti rodičů je obtížnější v mnoha směrech.

To však neplatí pro nové zájemce. Těm by měl být trénink otevřen. Trenér by měl ukázat náplň tréninku a koneckonců i své schopnosti a jak dítě, tak i rodiče umět nadchnout. Další, neméně hodnotnou informací, jsou jistě reference. Jakou má organizace v okolí pověst, jak je veřejností vnímána, jaké má své cíle. Doporučení od jiných spokojených dětí a rodičů. Vše si vyzkoušet a v případě nespokojenosti zkusit jinde. Za trenéry a všechny sportovní kroužky a kluby je zde na jejich obranu však také prosba. Nehanobit aktivitu a klub, který jsme navštívili, nebo opustili. Protože na jedné straně může být naše nespokojenost, na kterou máme plné právo, ale na druhé straně může být klub, který má jen jinou filozofii sportovní výchovy, jiné cíle, jinou dynamiku tréninku a jiné nároky na svěřence, než byla naše představa. Proto pomlouvání stylem „Tam to bylo úplně hrozný“ také není úplně správné řešení. Většinou, když jsme v některé instituci, ať jsou to sportovní instituce, nové zaměstnání, nový klub, nové cokoli, tak nevíme. *Nevíme dostatek informací, a dokud nejsme s institucí spojení dostatečně dlouho, tak ani nemůžeme vědět a neměli bychom tedy planě soudit.* (volná citace z přednášek kolegy PhDr. Jiřího Eibela z hodin Marketingu, 2016)

Za velkou výhodu považuji svou zkušenost ve dvou profesních aktivitách. V učení a v trénování dětí a mládeže. Považuji za velmi přínosnou možnost sledovat dopoledne mládež, která nejeví o sportování a tělesnou kulturu nijak valný zájem a odpoledne naopak skupinku nadšených dětí, které doslova touží a těší se, až se budou hýbat. Ano, je to dáno také věkem, tedy různorodostí fází vývoje a potřebami těchto skupin. Proto si připomeneme základní odborné principy a rozdíly v práci s konkrétní cílovou skupinou, tedy s dětmi mladšího školního věku, staršího školního věku a s adolescenty. Závěrem si zhodnotíme přínos pro pedagoga a trenéra při práci s těmito skupinami. Děti se chtějí hýbat, touha po pohybu je jim od narození vlastní. Proto v době, kdy usednou do lavic, se jejich dopolední pohyb, na který byly zvyklé, ať už z domova, nebo z mateřské školky, značně omezí. Už se těší na odpoledne, až zase budou běhat, skotačit a budou moci vydávat obrovské množství energie, které v sobě mají. Pohyb dítěte je potřeba opravdu podpořit, protože jinak se právě v tomto věku zadělává na obezitu a další problémy spojené s hypokinezi. *Značná plasticita nervového systému (tj. předpoklady pro vytváření nových nervových struktur) a pohyblivost nervových procesů (schopnost rychle střídání podráždění a útlum nervových center)*

vytváří už v dětském věku příznivé podmínky pro rozvoj koordinačních a rychlostních schopností. (Perič, 2008, s. 24) Mozek, jako kdyby dítěti neustále říkal: *Dělej, pojd', mákni, zaber, pohni se* (volná citace z přednášek na FTVS UK doc. PaedDr. Tomáše Periče, Ph.D., 2017). To vysvětluje fakt, proč děti sebou neustále „šijou“. Nejpříznivější pro motorický vývoj je období deseti až dvanácti let, které je považováno *zlatým věkem motoriky* (Perič, 2008, s. 25). *Období mladšího školního věku je všeobecně charakterizováno jako šťastné.* (Perič, 2008, s. 26) Není tedy až takovým překvapením, že u takto starého dítěte převládá nadšení, chuť poznávat a objevovat. Zvláště na prvním stupni základní školy děti ocení především obsah, tedy pestrost náplně cvičení. Je velmi dobré nejít hned cestou rané specializace, ale volit naopak trénink přiměřený věku, se zapojením co nejvšeobecnější sportovní přípravy. Můžeme dát dítě například na gymnastiku, což je jedna z nejlepších prvních aktivit pro rozvinutí motoriky a vnímání celého těla, ale mělo by se jednat o všeobecnou sportovní přípravu. Rozhodně by se nemělo jednat o úzkou specializaci. Pokud už se rozhodneme pro sport, který spadá svým charakterem do úzké specializace, jako jsou například tenis, veslování, cyklistika, mělo by být i zde v tréninku zařazeno co nejvíce všeobecných a všesportovně rozvíjejících aktivit. Vše se zaměřením na všestrannost. Rodičům dětí, kteří navštěvují mé hodiny kolečkového rychlobruslení, radím: Dvakrát týdně kroužek bruslení a k tomu jednou až dvakrát týdně kroužek všeobecné gymnastiky, nebo jiné všeobecné pohybové průpravy. O víkendu s nimi provozujte jeden z mnoha dalších sportů, jakými jsou kopaná, tenis, badminton, basketbal, atletika, jízda na kole a plavání. Děti musí sportování bavit a být pro ně velkou hrou.

Pokud se posuneme na střední školu do období adolescence, narazíme na sociální a emoční problémy, na negativistické postoje vůči autoritám, v některých případech až na delikvenci. Mladí mají svou pravdu a vnímání spravedlnosti a jen těžko se přesvědčují o opaku. Začíná období porušování životosprávy, testování návykových látek, jako jsou alkohol a kouření, v závažnějších případech testování drog. (shrnutí dle Šavrdová, 1983, s.10–11) Je třeba však toto období umět zhodnotit i pozitivně. Logické usuzování a abstrakce je tvořeno na vysoké úrovni, proto je možno dojít k nějaké domluvě, k úpravě názoru a k vyšší míře motivovanosti. *Z hlediska sportovní výkonnosti je možno toto období označit jako období vrcholných výkonů...* (Šavrdová,

1983, s. 11) Zásahy v oblasti výchovného působení jsou však už značně odmítány. Přesto bych z vlastní praxe uvedl poznatek, že i tato mládež má stále zájem o hru a chtějí prožít v rámci sportu nadšení, radost a emoce. Je krásné pozorovat studenty ve chvíli, kdy se jim podaří vtáhnout do nějaké aktivity. Zavzpomínám na hru „Na kohouty“, kdy se vlastně jedná o jednoduchou modifikaci hry „Na babu“, kde se jeden druhému snaží vytrhnout červený šátek, který má zastrčený za pasem. Na začátku je zdoluhavý proces nechuti: „Proč zrovna já si mám dávat za pásek šátek, to je „trapné“. Když už se však hra rozběhne, vše se změní. Studenti se smějí a radují se z okamžiku, kdy se jim podaří vytrhnout šátek. Je nádherné pozorovat ten proces náhlého zapomnění, že ještě před minutou byla aktivita velmi „trapná“. To, když se občas podaří, je jedna z velkých odměn, kterých se učitelé tělesné výchovy může dostat. Měl by to být i jeden z hlavních cílů, probudit zájem o aktivitu. Proto práci se skupinou takto laděných studentů považuji za velký přínos. Nutí mě to stále vymýšlet něco nového, hledat nové hry, zajímat se o netradiční sporty, zkoušet řady metod a postupů. Více v kapitole 5. tohoto portfolia zmíněná metoda kombinovaného kolektivu. To je tedy to zajímavé, co se snažím ve své praxi využít, ten kontrast, který mě osobně žene stále dopředu. Co nejvíce dospívajících přivést, nebo udržet ve sportu. Z vlastní zkušenosti vím, že na ta léta se pak dá vzpomínat po celý život.

Problémem středoškolské tělesné výchovy dnešní doby je upadající zájem o cvičení, velká míra necvičících a omluvených z tělesné výchovy, z mnohdy nejasných a neznámých příčin. Je tedy potřeba začít vnímat tento problém a brát ho jako výzvu. Učitelé se v roce 2010 věnovaly tomuto problému. Z článku „Jak u nás čelíme neoblíbenému „těláku““ (Učitelé č. 33/2010) vyplývá, že jednou z mnoha příčin nezájmu dětí o tělesnou výchovu může být obava ze zklamání ze špatných výkonů v testech, z vyřazení z družstva a neshody v týmu. Žáci mají strach z plnění norem pro hodnocení jejich zdatnosti. Podrobovat rozdílné tělesné typy žáků stejným kritériím a zkouškám je dle autorky článku Zity Květové chybou. Je potřeba nalézt takový systém výuky, která bude bavit všechny žáky bez rozdílu výkonnosti. Zkusit definitivně vymýtit z hodin tělesné výchovy hrozbu špatné známky po neuspokojivém výkonu žáka. Já jen přikývám a souhlasím. Z vlastní praxe doplním, že je třeba ocenit u žáka především snahu. Že se pokusí o cvik pro něj těžce proveditelný. Takový žák by

měl dostat pochvalu a dobré hodnocení i za pouhý jeden shyb na hrazdě. Nehodnotit tedy v rámci jednotných tabulek, ale umět přihlédnout k individualitě žáka. Při skladbě hodin tělesné výchovy lze pro inspiraci doporučit publikaci od Doc. PhDr. Ferdinanda Mazala CSc., Pohybové hry a hraní, která nabízí velkou zásobu vhodných her pro všechna věková období. Mimo velkou zásobu her nabízí v úvodu i řadu rad a metodických poznámek pro práci s dětmi. Jsou o jejich touze po soutěživosti a jak správně nakládat s velkou „zbraní“, kterou hra v životě člověka je. *Hra v životě člověka zajímá ústřední místo, a to nejen v životě člověka... Hra prostupuje člověkem od začátku do jeho konce.* (Mazal, 2000, s. 7)

Připomeňme si a odpovězme závěrem na hlavní otázky. Je výběr kroužků, kde mohou děti sportovat, dostatečný a umíme se v něm vůbec orientovat? Ano, nabídka je velmi široká, je však třeba hledat známé a dobře fungující organizace, s trenéry a instruktory s odpovídající kvalifikací. Vyzkoušet více organizací a pro tu našim představám nejbližší se rozhodnout. Je dobré pro dítě volit hned úzkou sportovní specializaci? Nikoliv, na začátku správného sportovního rozvoje každého dítěte v předškolním a mladším školním věku by měla být sportovní aktivita co nejvšestrannější a nejpestřejší. Ideálem je mnoho hodin strávených sportováním společně v rámci rodiny a první sportovní krůčky a aktivity předávat dítěti prostřednictvím maminky nebo tatínka. Výbornou aktivitou na společné sportování je organizované cvičení rodičů s dětmi, kde se do tělovýchovného procesu většinou po letech odmlky vrací i rodiče, případně i prarodiče. Jak udržet u sportování dospívající mládež? Nabídnout formy spolupráce, možnost podílet se na vedení a skladbě hodin. Zařazovat co nejvíce nových sportů a netradičních aktivit. Nevyžadovat přísné dodržování norem hodnocení zdatnosti a umět ocenit každou individualitu jednotlivce. Jít příkladem a být vzorem. Nezapomínat na pravidlo, že každý musí být jednou králem.

Cesta pro učitele a trenéry je setrvat a nerezignovat. Je třeba hájit hodnoty a kvality tělesné kultury a sportu. Setrvat ve své praxi, to je jediná šance na změnu. Je to naše poslání. Pojdme tedy společně sportovat, pojdme si hrát.

Společně si tedy odpovězme a zvolíme. Chtějí ještě sportovat? ANO!

Použité zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury a pramenů na závěr portfolia v celkovém souhrnu.

4. Seznam prostudované literatury

ZVÍROTSKÝ, Michal, 2014. *Kapitoly z obecné pedagogiky*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-660-4.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015.

STODŮLKOVÁ, Eva a Eliška ZAPLETALOVÁ. *Pedagogika pro střední školy*. Beroun: Machart, 2011

JŮVA, Vladimír a Vladimír JŮVA, 2007. *Stručné dějiny pedagogiky*. 6., rozš. vyd. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-151-5.

PÁVKOVÁ, Jiřina, 2002. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál. ISBN isbn80-7178-711-6.

BENDL, Stanislav, 2015. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024742489.

MARTÍNEK, Zdeněk, 2009. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2310-5.

VALENTA, Josef, 2008. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1865-1.

MĚŠŤÁNEK, Tomáš. *Filozofie pro střední školy*. 2. rozšíř. vyd. Praha: Trizonia, 1996.

GILLERNOVÁ, Ilona, 2000. *Slovník základních pojmů z psychologie*. Praha: Fortuna. ISBN 80-7168-683-2.

VÁGNEROVÁ, Marie, 2003. *Úvod do psychologie*. 2003. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0015-3.

MAKARENKO, Anton Semenovič. *Pedagogická poema*. 2. vyd. v SPN. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1953.

MAKARENKO, Anton Semenovič, 1951. *Kniha pro rodiče*. Praha: Práce. Příliv.

KOMENSKÝ, Jan Amos, 1928. *Labyrint světa a ráj srdce, to jest, Světlé vymalování, kterak v tom světě a věcech jeho všechněch nic není než matení a motání, kolotání a lopotování, mámení a šalba, bída a tesknost, a naposledy omrzení všeho a zoufání, ale kdož doma v srdci svém sedě, s jediným Pánem Bohem se uzavírá, ten sám k pravému a plnému myslí upokojení a radosti že přichází: (Podle vydání amsterodamského z r. 1663)*. V Olomouci: Naše Vítězství. Knihovna „Našeho Vítězství“.

- BERDYCHOVÁ, Jana. *J. A. Komenský a tělesná kultura*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1991
- BERDYCHOVÁ, Jana, 1982. *Cvičte s dětmi: tělesná výchova nejmladších dětí s rodiči i bez rodičů*. Praha: Olympia. Sbírka příruček pro cvičitele ZRTV, sv. 19.
- SVOBODA, Bohumil. *Sport a výchova: pedagogicko-psychologické základy sportu*. Praha: Olympia, 1971.
- PERIČ, Tomáš. *Sportovní příprava dětí*. Nové, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012.
- MAZAL, Ferdinand. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc: Hanex, 2000.
- DOVALIL, Josef, 2009. *Výkon a trénink ve sportu*. 3. vyd. Praha: Olympia. ISBN 978-80-7376-130-1.

5. Konspekt knihy

MAKARENKO, Anton Semenovič, 1955. Začínáme žít: pedagogická poema. 7. vyd. Přeložil Petr DENK. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury. Klub čtenářů (SNKL).

Cílová skupina:

Pro vychovatele a pedagogy volného času, pro rodiče a širokou veřejnost se zájmem o výchovu a převýchovu mládeže.

Výběr knihy:

Knihu MAKARENKO, Anton Semenovič, 1955. *Začínáme žít: pedagogickou poemu* jsem si vybral na základě velmi poutavých a hodnotných přednášek od pana prof. PaedDr. Stanislava Bendla, Ph. D. v předmětu sociální pedagogika. Přednáška o A.S.M. mě zaujala natolik, že jsem si knihu následující den vypůjčil v knihovně. Zatím mám za sebou jedno přečtení této publikace a během následujících letních měsíců se chystám na druhé čtení už vlastní pořízené verze této knihy. Vedle pedagogické poemy se postupně seznamuji i s dalším dílem A.S.M. Rozečteno mám MAKARENKO, Anton Semenovič, 1951. *Knih pro rodiče*. Praha: Práce. Příliv. Kniha pro rodiče mě zatím nijak výrazně, až na jednu zajímavou povídku, neoslovila. Přípraveno pro další čtení mám MAKARENKO, Anton Semenovič a Miloslav STEHLÍK, 1955. *Vlajky na věžích: komedie o šesti dějstvích*. Praha: Orbis. Divadelní hry (Orbis).

Během studia jsem se seznámil s názvy a stručným obsahem celé řady zajímavých publikací, které však v rámci pracovního vytížení a kombinovaného studia není lehké čtenářsky obsáhnout. Přesto však věřím, že se k nim postupem času vrátím.

Popis a téma knihy:

Román, jehož hlavními tématy jsou výchova a práce s bezprizornými dětmi a mladistvými, tedy obtížně vychovatelnou a problémovou mládeží vykazující sociálně patologické jevy. O převýchově dětí na okraji společnosti. Ve většině případů se jedná o děti bez domova, bez sociálního zázemí, od drobných zlodějíčků až po násilníky.

Vypráví období života A.S.M, kdy pracoval jako vychovatel v Gorkého kolonii. Kniha nabízí vyprávění o úspěšných i neúspěšných pokusech při převýchově chovanců. Autor velmi poutavým způsobem vtahuje čtenáře do děje a představuje několik svých zajímavých pedagogických postupů, které v určité modifikaci mohou fungovat i dnes.

Nejzajímavější kapitoly:

Kapitoly věnované postupům, které používal A.S.M. při převýchově, jsou pro mě pro vychovatele nejzajímavější. Kombinovaný kolektiv, metoda vzryvu, systém perspektivních linií a princip paralelního působení jsou velmi zajímavé postupy a doporučení, jak s touto cílovou skupinou pracovat.

Nejvíce mě zaujala kapitola věnovaná kombinovanému kolektivu. Tuto metodu jsem se pokusil převést do své praxe a vyzkoušet v hodinách tělesné výchovy, kde využitím tzn. rotace rolí jsem se pokusil studenty zaujmout, namotivovat a nabudit do cvičení v hodinách.

Kombinovanému kolektivu se věnuje kapitola 25. Velitelská pedagogika s. 206-213

Velitel kombinovaného oddílu rozděloval práci a odpovídal za ni. Jakmile však pracovní den končil, kombinovaný oddíl se rozešel. Každý kombinovaný oddíl se tvořil vždy na týden; proto každý kolonista byl druhý týden obyčejně zařazen do nového kombinovaného oddílu, k nové práci a pod vedením nového velitele. Velitel kombinovaného oddílu byl jmenován sovětem velitelů také jen na týden, načež přešel do nového kombinovaného oddílu, zpravidla už nikoli jako velitel, nýbrž jako prostý člen. Sovět velitelů se vždy snažil, aby jako velitelé kombinovaných oddílů se vystřídali všichni kolonisté, ovšem kromě

nejnešikovnějších. Byla to spravedlivá zásada, poněvadž velitelství kombinovaného oddílu bylo spojeno s velkou odpovědností a starostmi. Díky tomuto systému se většina kolonistů účastnila nejen funkcí pracovních, nýbrž i organizátorských...

Soustava kombinovaných oddílů způsobovala, že život v kolonii byl velmi napínavý, plný zajímavosti, střídání pracovních i organizačních funkcí, cviků ve velení i v podřizování a pohybu kolektivu i jednotlivců. (Makarenko, 1955, s. 213)

Postoj ke knize:

Nedostatkem knihy by mohlo být chápáno, jakou dobu a jaký režim je v ní prezentován. Je však právě i obdivuhodné, jakých výsledků A.S.M. dosáhl v této nelehké době. Stálo ho mnohdy mnoho sil a přemlouvání, aby dosáhl u příslušných státníků potřebných povolení, ať už na rekonstrukce a dostavby kolonie, nebo stravovacích dávek pro své chovance. Obdivuhodné je také pracovní nasazení A.S.M., které udržel až do konce svého života a na které při jedné ze svých cest díky vyčerpání ve vlaku umírá.

Ukazuje zajímavé postupy autora v nelehkých situacích, které v určité formě mohou nastat i při dnešním běžném školním režimu. Kniha se dá jistě považovat za prospěšnou z pohledu získávání inspirace a pohledů na pedagogické principy pro začínající, ale i stávající vychovatele a pedagogy. Každý čtenář jistě nalezne pasáže, s kterými bude souhlasit, nebo naopak nesouhlasit.

Přínos knihy:

Při své výuce v hodinách tělesné výchovy jsem se pokusil zařadit princip kombinovaného kolektivu a použít rotace rolí. Vybral jsem princip pro modifikaci podle svého úsudku, aby byl pro studenty zajímavý. Každá hodina měla svého vedoucího. Pozici vedoucího si studenti na začátku zvolili po krátké dohodě. Byla nutnost

pravidelné rotace a tedy, aby se nestávalo, že některý má funkci vedoucího opakovaně a na jiného se nedostane. Zvolený vedoucí měl za úkol spolupráci a výpomoc s vyučujícím. Vedl s vyučujícím společně, nebo samostatně určenou část rozcvičky. Pomoc v organizaci studentů, řazení do skupin a družstev, dělba přípravy náradí pomůcek pro konkrétní sportovní program. Pozice vedoucího byla i hodnocena. Student tedy podle toho, jak se snažil a jak svědomitě pomáhal a organizoval své spolužáky, obdržel známku. Hlavním úkolem vedoucího bylo pak vést společnou rozpravu a výběr aktivity, kterou bude pokračovat hodina tělesné výchovy. Rozděлил jsem totiž skladbu své výuky tělesné výchovy na první část, která je přesně určena vyučujícím, obsahuje nástup, počítání, pozdrav, rozcvičku a program od vyučujícího. Druhou část výuky si naopak studenti volí kompletně sami a vyučující přechází do role zprostředkovatele a pozorovatele. Studenti jsou seznámeni se sportovními možnostmi, jaké všechny aktivity jsou k dispozici a podle toho si aktivitu sami dobrovolně volí. Úkolem vedoucího je vést rozpravu nad výběrem tak, aby došli k nějakému výsledku, který pak vedoucí oznamuje vyučujícímu. Pro studenta v roli vedoucího je zajímavé zjištění, že není vůbec jednoduché mluvit a pokusit se organizovaně vést skupinu. Setkávají se stejně tak jako my učitelé s neposloucháním, odmítavými pohledy a nezájmem. Někteří si svou osobností pořádek zajistí, někdo zůstává bez úspěchu. Pro studenty to bylo zajímavé zpestření a dostavil se určitý posun směrem k větší aktivitě celého kolektivu.

6. Profesiografický rozbor sportovního trenéra

Úvod

Do své bakalářské práce zahrnuji všechny aktivity, kterým se profesně věnuji. Pro profesiografický rozbor jsem zvolil rozbor profese sportovního trenéra.

Definice poslání sportovního trenéra

Ovlivňuje systém svými osobnostními vlastnostmi, úrovní vzdělání, dovednostmi, délkou praxe a zkušenostmi. (ČASPV autorský kolektiv, 2011, s. 54)

Svědomitě a organizovaně vede své svěřence k určitým cílům, na základě svého nejlepšího vědomí a svědomí. (Zajpt)

6.1. Kvalifikace a odpovědnost dle zákona

Výkon profese se řídí dle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících.

Citace zákonných informací o pracovní pozici trenéra:

§ 2

Pedagogický pracovník

(2) Přímou pedagogickou činnost vykonává

a) učitel,

b) pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,

c) vychovatel,

d) speciální pedagog,

e) psycholog,

f) pedagog volného času,

g) asistent pedagoga,

h) trenér,

i) metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně²⁰⁾,

j) vedoucí pedagogický pracovník.

§ 21

Trenér

Trenér získává odbornou kvalifikaci

- a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů tělesné výchovy a získáním osvědčení nejméně II. třídy trenéra příslušné specializace,*
- b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu ve studijním oboru tělesná výchova a sport a získáním osvědčení nejméně II. třídy trenéra příslušné specializace,*
- c) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti zaměřené na tělesnou výchovu a sport a získáním osvědčení nejméně II. třídy trenéra příslušné specializace,*
- d) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na sportovní, tělovýchovné a pohybové činnosti a získáním osvědčení nejméně II. třídy trenéra příslušné specializace, nebo*
- e) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání nebo středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a trenérskou školou tělovýchovných fakult vysokých škol a získáním osvědčení nejméně II. třídy trenéra příslušné specializace.*

Ze stanoveného zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., tedy vyplývá, že odbornou kvalifikaci získává trenér vysokoškolským studiem, a to v případech získání odborné kvalifikace II. a I. třídy.

Mezi další možnosti získání trenérské kvalifikace patří:

- Licence trenér III. třídy pod příslušnou sportovní organizací a svazem, kde je poskytnuta tzv. sportovní specializace (zaměření na konkrétní sportovní odvětví).
- Licence cvičitel, instruktor pod příslušnou sportovní organizací a svazem, kde je poskytnuta tzv. sportovní specializace (zaměření na konkrétní sportovní odvětví).
- Licence cvičitel, instruktor pod příslušnou soukromou organizací, která má akreditováno poskytování vzdělání v rámci MŠMT sekce vzdělávání/ 23. odbor dalšího vzdělávání a péče o pedagogické pracovníky, nebo v rámci sekce Sportu a mládeže/ odbor sportu – Akreditační komise.

Trenér v rámci celoživotního rozvoje své profese by měl sledovat nejnovější trendy a postupy, účastnit se řady odborných seminářů, přednášek a školení.

Pozn.: III. třídu si zpravidla školí a vytváří sportovní organizace a svazy samy, na II. a I. třídu pak ve spolupráci s příslušnou fakultou.

Pracovně právní odpovědnost trenéra se řídí dle zákoníku práce č. 262/2006 Sb.

Stanovuje postupy pro případy, jak předcházet škodám, odpovědnosti za nesplnění povinnosti k odvrácení škody, rozsah a náhradu škody, odpovědnost za škodu při úrazech.

Odpovědnost trenéra při výkonu funkce dále vyplývá z interních předpisů a stanov TJ, SK, z.s. a dalších organizací. Ze soutěžního řádu příslušného sportovního odvětví a z občanského zákoníku.

V případě zranění musí trenér vždy zajistit poskytnutí první pomoci buď sám, nebo jím pověřenou osobou. Doporučením pro sportovní kluby a organizace je podepsaný souhlas od zákonného zástupce s ošetřením povrchových zranění (dezinfekce, způsoby krytí). Trenér má povinnost vlastnit platný kurz první pomoci, přesto však v žádném případě není kvalifikován k diagnostice a léčbě zranění. Trenér informuje zákonného zástupce a doporučí další vyšetření a ošetření u lékaře, v závažnějších případech přivolává ihned záchrannou službu. Vždy informuje o vzniklé situaci zákonného zástupce a o zranění provede zápis do knihy úrazů.

Pojištění odpovědnosti z výkonu funkce trenéra mají automaticky sportovní kluby a organizace spadající pod Českou unii sportu. Doporučeno je sjednání individuálního pojištění jak osoby trenéra, tak celého sportovního klubu.

6.2. Předpoklad pro výkon profese

Odborná připravenost

a) Trenérská kvalifikace – viz 6.1. Kvalifikace a odpovědnost dle zákona

b) Základní pedagogické zásady dle Jana Amose Komenského

- Zásada názornosti
- Zásada soustavnosti
- Zásada aktivity a uvědomělosti
- Zásada trvalosti
- Zásada přiměřenosti

Odborné publikace pak zásady ještě rozlišují pro využití specializovaných metod tréninku na:

- Zásada všestrannosti

- Zásada se zvyšujícího zatížení
- Zásada cykličnosti

Poslední dvě jmenované zásady pro využití specializované metody tréninku superkompenzace.

Jan Amos Komenský upozorňuje na nebezpečí zažitého stereotypu ve výuce tělesné výchovy. *Tak nás někdy proti vlastním přáním unáší proud zvyků.* (Komenský, 1960, s. 395)

c) Priority trenérské profese (upraveno autorem dle Perič, 2008, s. 19 a 20)

- Nepoškodit děti
- Vytvořit u dětí vztah ke sportu jako k celoživotní aktivitě
- Vytvořit základy pro pozdější trénink

Nejdříve děti, potom vítězství! (Perič, 2008, s. 107)

d) Přímá a nepřímá trenérská činnost

Přímá trenérská činnost (vše, co se na tréninku děje)

- Vedení tréninkové jednotky
- Příprava sportoviště
- Vedení a organizace svěřenců na soutěžích
- Organizace soutěží
- Komunikace
 - Se svěřenci
 - S kolegy
 - S rodiči

Nepřímá trenérská činnost

- Plánování
 - Tréninkové jednotky
 - Týdenní a měsíční plány
 - Přípravné a závodní období
 - Plán nadcházející sezony
 - Příprava a volba tréninkových prostorů
 - Stanovení cílů (krátkodobých, střednědobých, dlouhodobých)
 - Kempy a soustředění
 - Soutěže a akce
 - Kalendář akcí
 - Nominace závodníků
 - Personální zajištění
 - Rozpočet a financování
 - Doprava, stravování a ubytování klubu
 - Registrace a licence pro sportovce
- Příprava
 - Tréninkové plány
 - Metodiky
 - Interní školení trenérů a asistentů
 - Hodnotící tabulky a grafy
- Hodnocení
 - Výsledkové listiny
 - Startovní listiny

- Hodnocení soutěže
- Hodnocení celé sezony
- Hodnocení jednotlivců a skupiny
- Výroční zprávy
- Reflexe činnosti klubu
- Sebereflexe trenéra
- Schůzky s rodiči

e) Soubor dovedností

- Odborná znalost a příprava
- Komunikační dovednosti
- Organizační dovednosti
- Analýza
- Spolupráce
- Motivace
- Rozvoj osobnosti
- Intelekt
- Rozhodování a předvídání
- Kreativita

6.3. Duševní schopnosti

a) Vlastnosti (upraveno autorem dle Berdychová, 1982, s. 15)

- Společenské chování
- Taktnost

- Zdvořilost
- Ohleduplnost
- Kolektivnost
- Lásky k profesi
- Nadšení
- Obětavost
- Zápal
- Disciplína
- Dobrá komunikace
- Dobrá organizace
- Spravedlnost
- Energie
- Zodpovědnost

Typickou vlastností dětí je napodobování a přebírání vlastností dospělých, proto trenér musí jít příkladem.

b) Temperament

- Sangvinik
- Flegmatik
- Melancholik
- Cholerik

c) Styly vedení (upraveno autorem dle Perič, 2008, s. 108)

1. Autoritativní vedení

- vhodné pro malé děti (pozor, neznamená být na děti hrubý)
- požadování plnění úkolů

- využití při nedisciplinovanosti v kádru

2. Demokratické vedení

- společné rozhodování
- u starších dětí vhodná diskuze
- hodí se na závěr tréninku pro uvolnění napětí po těžkém tréninku
- v soutěžích společně se staršími dětmi řešení taktiky
- poslední slovo však patří trenérovi, on rozhoduje a nese odpovědnost

3. Liberální vedení

- pečlivě zvážit jeho zařazení
- v trenérské profesi je spíše důkazem nerozhodnosti
- své místo má v přípravném nesoutěžním období
- svěřenci si sami volí aktivitu a míru nasazení

Dobrý trenér by měl v dětech podporovat chuť projevit se, diskutovat o možnostech, řešit problémy a být tvůrčím přínosem v družstvu. (Perič, 2008, s. 109)

Správně volit a přepínat mezi styly vedení a nezabřednout do jednoho stylu. Nalezením svého stylu vedení dochází k identifikaci s rolí trenéra.

Další doplňující styly vedení (upraveno autorem dle Svoboda, 1971, s. 125-127)

- Vědecko-systematický – neustálá konfrontace teorie a praxe
- Empirický – na základě své praxe, podceňuje teorii, jedná na základě svých postojů
- Psychologický – znalost sportovců, dobré jednání ve vypjatých situacích
- Novátor – plánovitý, systematický, nové metody a trendy, energický a oblíbený
- Tradiční – formální, precizní, zásadový, nudný
- Improvizátor – bez plánu, bezprostřední, nepřiliš úspěšný

d) Postoje (upraveno autorem dle Svoboda, 1971, s. 133)

Záleží, jaké trenér zaujímá své postoje k určitým osobám a situacím.

- Ke společnosti
- Ke sportovci
- K tréninku
- K vrcholovému tréninku
- K režimu dne
- K alkoholu a kouření
- Vztah trenéra a sportovce
- Vztah trenéra ke skupině
- K spolupráci
- K vědomostem a dovednostem
- K osobnosti
- K sebevýchově
- K soupeřům
- K rozhodčím
- K hodnocení a oceňování
- K podmínkám k práci

Důležité je poznat postoje trenérů k nejdůležitějším konkrétním problémům sportovního života a k vlastní trenérské práci. (Svoboda, 1971, s. 133)

6.4. Tělesné schopnosti

- Základní fyzická zdatnost
- Zdatnost pro názornou praktickou ukázkou (není podmínkou, lze využít ukázkou od zdatného cvičence)
- Ochrana vlastního zdraví (životospráva, krevní tlak v normě, váha)
- Hygienické návyky

6.5. Podmínky pro výkon profese

1. Pracovní podmínky na pracovišti

- Výběr vhodného prostředí
- Zajištění bezpečnosti (bez aut, bez volného pohybu cizích osob, zabezpečený a ohraničený prostor)
- Úložna pomůcek (nářaďovna, klubovna, sklad)
- Sociální zázemí
- Zdravotní nezávadnost
- Technické požadavky (osvětlení, ozvučení, další technické pomůcky pro zkvalitnění a potřeby tréninkového procesu)

2. Sociální podmínky na pracovišti

a) Personální

- Trenérské a personální zajištění
- Dostatek asistentů trenéra (pomocných trenérů), 6-8: 1 (Perič, 2008, s. 57)
Asistenti mohou být z řad trenérů, aktivních sportovců a rodičů
- Obsazení pozice zdravotníka s platným kurzem první pomoci

b) Vztahy

- Dobrá komunikace s kolegy (vstřícnost, nápomoc, stejný a společný cíl, respekt)
- Dobrá komunikace s rodiči (schůzky)
- Dobrá komunikace se svěřenci (důvěra, respekt k soupeři a k rozhodčím)
- Dostatek informací pro všechny
- Jasně stanovená pravidla (interní řád a kodex)
- Otevřené tréninky pro rodiče

3. Ekonomické podmínky

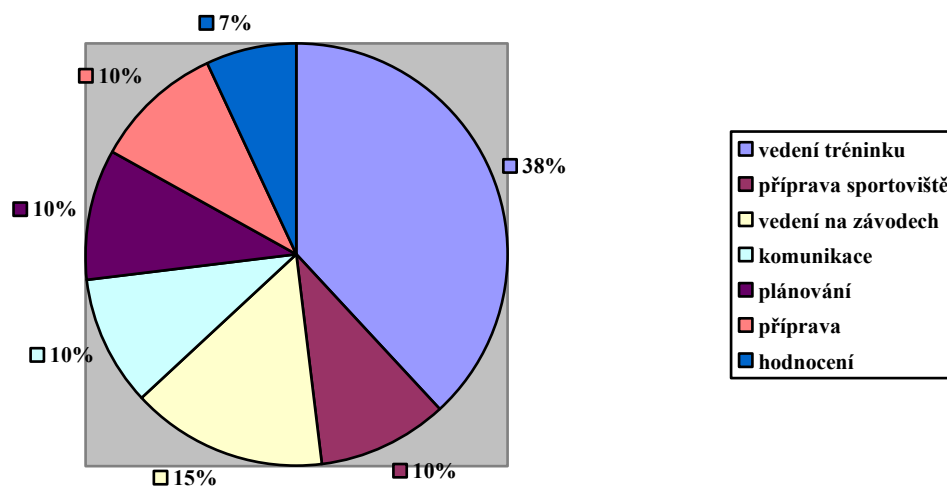
- Rozpočet klubu
- Personální zajištění (často dobrovolníci)
- Pracovní smlouvy
- Členské příspěvky
- Žádosti o dotace a granty
- Sponzorské smlouvy
- Finanční dary

6.6. Profesiograf

Přímá a nepřímá činnost v soutěžním období

5měsíční soutěžní období (duben–červen, září–říjen)

(příkladová studie se věnuje sportovnímu odvětví kolečkové rychlobruslení)

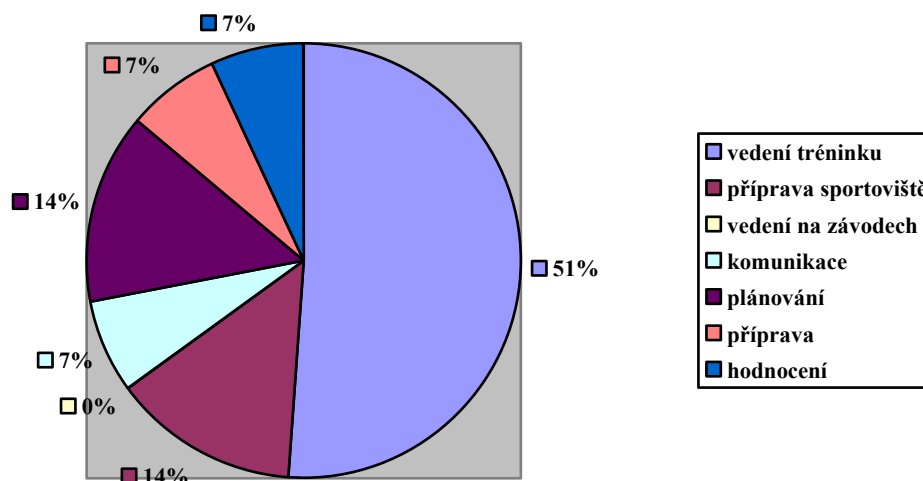

Přímá činnost	Týdně	Měsíčně	Procentuální vyjádření
Vedení tréninku	10 h	40 h	38 %
Příprava sportoviště	2,5 h	10 h	10 %
Vedení na závodech	4 h	16 h	15 %
Komunikace	2,5 h	10 h	10 %
Nepřímá činnost			
Plánování	2,5 h	10 h	10 %
Příprava	2,5 h	10 h	10 %
Hodnocení	2 h	8 h	7 %

Přímá a nepřímá činnost v přípravném mimosoutěžním období

7měsíční mimosoutěžní přípravné období (listopad–březen, červenec–srpen)

(příkladová studie se věnuje sportovnímu odvětví kolečkové rychlobruslení)

Přímá činnost	Týdně	Měsíčně	Procentuální vyjádření
Vedení tréninku	10 h	40 h	51 %
Příprava sportoviště	2,5 h	10 h	14 %
Vedení na závodech	0 h	0 h	0 %
Komunikace	1,5 h	6 h	7 %
Nepřímá činnost			
Plánování	2,5 h	10 h	14 %
Příprava	1,5 h	6 h	7 %
Hodnocení	1,5 h	6 h	7 %

Pozn.: Více o přímé a nepřímé činnosti trenéra v kapitole 6.2.d)

Zhodnocení

Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že výše uvedené informace jsou v práci trenéra obsaženy a je potřeba s nimi pracovat. Samozřejmě můžeme trenérskou profesi vnímat z mnoha úhlů. Pro někoho je trénování odpolední zájmová činnost, pro jiného povolání na plný úvazek. Přesto však každý trenér, cvičitel, nebo instruktor se musí držet základních, výše uvedených priorit a zásad. Dítě (svěřenec) na prvním místě. Dbát bezpečnosti a zdraví svých svěřenců. Trenér je ten, který v určité míře vždy nese odpovědnost za výsledek, ať už výsledek v soutěži, nebo zda se svěřenec naučil nové dovednosti. Vizitkou dobrého trenéra je jednoznačně spokojené dítě. Dítě, které chodí na sportovní aktivity rádo a bez zbytečného přemlouvání od rodičů. Dítě, které dělá svou přítomností a svými pokroky trenérovi radost. Povolání sportovního trenéra je nikdy nekončící cesta za poznáním sebe sama a svého okolí.

Trenér má nejlepší docházku ze všech, na trénink přichází vždy první a odchází poslední. To je pan trenér.

7. Případová studie školy

Pro své portfolio profesního rozvoje jsem si vybral pracoviště Obchodní akademie v Praze-Satalicích, s.r.o., kde od roku 2012 pracuji jako asistent pedagoga. Od roku 2014 zde vyučuji tělesnou výchovu a od roku 2017 působím na pozici třídního učitele 1. ročníku.

Úvod

V případové studii použijeme holistický (popisný) styl. Prostřednictvím kvalitativního zkoumání uvedeme informace získané z pozorování uvnitř školy, během výuky, o přestávkách a v rámci školních akcí. Použijeme informace získané z dokumentů školy (školního řádu, výroční zprávy a z dokumentu autoevaluace školy). V neposlední řadě se zaměříme na názory získané od pedagogických pracovníků, vedení školy a samotných studentů, získaných formou krátkých rozhovorů.

Hlavní cíle studie

- Zjistit a zhodnotit výhody studia na konkrétní Obchodní akademii
- Zhodnotit a popsat formy spolupráce mezi všemi účastníky dění ve škole

Studijní obory

- 4letý obor Mezinárodní obchod
- 4letý obor Multimediální komunikace
- 4letý obor Business s mezinárodní anglickou maturitou
- 1-2leté studium anglického programu pro žáky 8. a 9. ročníků ZŠ
- 5leté dálkové maturitní studium

Základní údaje:

- Škola založena v roce 1991 manžely Ing. Slavomírem († 2014) a PaedDr. Eliškou Pospíchalovými
- Škola nabízí rodinné prostředí s kapacitou 125 žáků denního studia
- O výuku se stará 23 pedagogických pracovníků
- Zahraniční stáže hrazené z fondů Evropské unie
- Moderní učebny, školní klub a školní kavárna s jídelnou
- Sportoviště v prostorách Sokola a moderního multifunkčního sportovního areálu

Popis školy Obchodní akademie Praha-Satalice

Škola poskytuje vzdělání v základních obchodních disciplínách, jako jsou marketing, management, podnikání, účetnictví a ekonomika. Vedle toho staví základní předměty, kterými jsou český jazyk, matematika, cizí jazyky, přírodní vědy, biologie, hospodářský zeměpis, informační technologie a v neposlední řadě tělesná výchova. Škola klade velký důraz na cizí jazyky. Hlavní cizí jazyk je anglický jazyk a dále si studenti vybírají ze 4 cizích jazyků dle jejich zájmu. Jedná se o německý jazyk, španělský jazyk, italský jazyk a ruský jazyk.

Klima školy

Klima školy by se dalo v úvodu shrnout do jednoho označení a tím je RODINNÁ ŠKOLA. Škola letos slaví 27 let od svého založení. Nachází se v malebné vilové budově, v prostoru bývalého kina a hostince z první republiky. Budova prošla za řadu let několika rekonstrukcemi a nyní se nachází ve zmodernizovaném stavu. Nikdy však neztratila nic ze svého historického kouzla. Studentům je nabízeno příjemné prostředí v podobě nepřehlnuté školy. Škola má na každý ročník otevřenou pouze jednu třídu. Studenti mají tak dostatek svého osobního prostoru a nalézají ve škole nejen potřebný klid pro svá studia, ale i pro čas trávený odpočinkem mezi vyučováním.

Klima školy z pohledu mezilidských vztahů

Právě díky menšímu počtu žáků a díky rodinné atmosféře a zcela unikátnímu rozložení místností po budově k sobě studenti nalézají snáze cestu a jsou v každodenním kontaktu. Pedagogický sbor je studentům také neustále k dispozici. Student nemá potíže pedagoga vyhledat, je mu k dispozici o každé přestávce. Odpadá tak čekací doba při řešení jakýchkoli situací. Studenti se potkávají ve společném prostoru školního klubu, kde mají k dispozici odpočinkovou zónu. Mohou volný čas trávit fotbálkem, hrou na klavír, ping pongem, nebo odpočinkem na pohovce. Nově zrekonstruovaný školní dvorek je pak další možností, jak se v teplých měsících nadýchat čerstvého vzduchu a využít k protažení několik stanovišť, jako jsou hrazda, basketbalový koš, posilovací trenažer a ping pong. Velkou novinkou školy je možnost podávání snídaní. Vždyť studenti k nám dojíždějí mnohdy zdaleka. Ne vždy se jim podaří doma plnohodnotně nasnídat. Tuto možnost nejdůležitějšího jídla dne jim tak nabízí škola.

Vztahy mezi studenty

Velmi potěšující je, že za dobu, co jsem ve škole zaměstnán, jsem nezaznamenal vážnější kázeňské přestupky. Šikana se na škole nevyskytuje, není identifikována. Konflikty mezi spolužáky jsou minimální. Studenti jsou mezi sebou velmi tolerantní. Mnoho studentů pochází z různých kontinentů. Vedle českých studentů zde máme studenty z Ukrajiny, Ruska, Slovenska, Uzbekistánu, Indie, Číny, Japonska a Vietnamu. Studenti jsou na takové složení třídy zvyklí a dá se pozorovat, že je to v mnoha směrech obohacuje. Seznamují se nejen s rodným jazykem svých spolužáků, ale i třeba s jejich národními zvyky, pokrmy a kulturou. V rámci každého seznamovacího adaptačního výletu pedagogický sbor pořádá pro studenty program tak, aby se seznámili právě i s kulturou země svých nových spolužáků. Velmi brzo mají nově přicházející studenti přátelský vztah se studenty vyšších ročníků. Čtvrtý ročník tak předává vždy jakési pomyslné žezlo prvnímu ročníku. Čtvrtý ročník se vždy na nové studenty těší. Nikoliv však z nějakého pohledu mazáctví, ale jako na nové přátele, kterým předají pár dobrých rad a tipů. Je jasné, že i předání základních triků, jak na kterého učitele, je součástí jejich uvítací ceremonie. To je však jev, který k dobrým vztahům mezi studenty patří, a

buďme za něj rádi. Do vztahů mezi studenty jistě zasahuje i integrace studentů s tělesným postižením. V každé třídě je integrován jeden student se speciálními studijními předpoklady, většinou se jedná o studenta na vozíčku. Student má k sobě asistenta pedagoga, který mu pomáhá v plnění studijních povinností a v pohybu po budově školy. Časem však tyto „povinnosti“ o pohybu studenta na vozíčku přecházejí na spolužáky. Nikoliv však z důvodu, že by jim to někdo nařídil. Studenti si to tak zkrátka sami přejí, je to přirozený vývoj vztahu mezi studenty, ke kterému během prvního pololetí dochází. Za 6 let praxe na této škole jsem se nesetkal s negativním přijetím studenta s handicapem. Je plně integrován mezi ostatní spolužáky a je brán jako součást třídy, součást týmu.

Vztahy mezi studenty a učiteli

Tento vztah se dá popsat jako velmi vstřícný. Vzhledem k menšímu počtu žáků je zde komunikace žáka a učitele nastavena jako poměrně rychlá a není problém si učitele o přestávce najít a on většinou bez problémů žáka vyslechne. Žáci se se svým dotazem nebo problémy obracejí zpravidla na svého třídního učitele. Třídní učitel plní jakousi ochrannou funkci, tedy pokud je to jen trochu možné a nerozporuje to například se školním řádem, nebo etikou profesí. Snaží se žákovi vyjít vstříc, být mu nápomocen a stát na jeho straně. Odmítnutí se žákům na této škole dostává málokdy. Je zde nastavena i poměrně vysoká míra benevolence, takže i kázeňsky slabší žáci mají několik šancí, jak sjednat nápravu svého chování. Úcta žáků k učiteli naštěstí funguje stále velmi dobře, i když v několika případech žák s vyučujícím nesouhlasí, stává se, že nakonec jeho názor a hodnocení přijme s pokorou. Výrazné kázeňské problémy tak na této škole nejsou častým jevem. Proto i vztahy žáků a učitelů fungují na velmi vysoké úrovni.

Vztahy mezi pedagogickým sborem a vedením školy

V úvodu bylo zmiňováno, že se jedná o školu rodinného typu. Rodinná atmosféra vládne i mezi pedagogy a vedením školy. Zakladatelka školy paní PaedDr. Eliška Pospíchalová a její dcery, paní ředitelka Ing. Mária Václavíková a Bc. Linda Brzoňová vedou školu od jejího počátku a zakládají si na příjemné a útulné atmosféře

školy. Ve většině případů je vše založeno na vzájemné domluvě a společném plánování s celým pedagogickým sborem. Výjezdní zasedání jednou ročně utuží vztahy mezi kolegy a předají se důležité úkoly, ale i vize do budoucna. Kolegové se mezi sebou radí o dalších postupech a přicházejí s nápady a návrhy, jak systém školy ještě posunout. Pedagogický sbor je tvůrčí a během školního roku společně vypracuje několik zajímavých projektů, ať už jsou to školní výlety, návštěvy zajímavých lokalit, firem a představení. Dále to jsou tematické programy pro studenty při vánočních a jiných svátcích, příprava školních soutěží. Spolupráce mezi pedagogickým sborem funguje velmi dobře. Z pozice začínajícího pedagoga jsem se setkal vždy s pomocí a dobrou radou od svých služebně zkušenějších kolegů. Každý vyučující má na starost jako třídní učitel jednu ze tříd denního studia a dálkového studia. Spolupráce mezi třídními funguje velmi dobře. Do nové role třídního učitele jsem byl zařazen od letošního školního roku i já sám.

Spolupráce s rodiči

Škola vychází vstříc rodičům a snaží se poskytovat maximum možných informací. Rodiče mají možnost si sjednat osobní schůzku s paní ředitelkou, třídním učitelem, nebo vyučujícím konkrétního předmětu. Vedle klasických rodičovských schůzek, společných pro všechny, nabízí ještě individuální přístup a konzultace. Velmi příznivě je vnímán nový školní online systém, který nabízí studentům, rodičům a pedagogům konkrétní přehled o všech událostech online. Mobilní aplikace Edupage poskytuje přehled o zápisech z třídních knih, o omluvených a neomluvených hodinách, možnost zaslání elektronické omluvenky, informace o prospěchu studenta a informace o všech událostech, které škola plánuje a pořádá. Urychluje se tak několikanásobně komunikace mezi školou, studentem a jeho rodiči. Zmiňovaná rodinná atmosféra v naší škole tedy jednoznačně přispívá k dobrému klimatu mezi studenty, pedagogy a vedením školy. Aplikované inovace, v podobě školního online systému a modernizace učeben, pak k rychlé a kvalitní komunikaci a modernímu stylu předávání informací.

Škola v číslech

Škola Obchodní akademie Praha má v současnosti nastavenou kapacitu na 125 žáků denního studia. Vedle denního studia nabízí formu 5letého dálkového studia. Škola nabízí studentům výběr mezi českým a anglickým programem. Na anglickém programu studují studenti vybrané předměty v anglickém jazyce a vypracovávají výstupní protokoly, které hodnotí anglické partnerské školy Sixth College Sunderland, Westminster College London, University of Wales, Bournville College Birmingham. Studenti tak mají možnost vedle české maturity získat zároveň uznanou anglickou maturitu, která jim je výhodou pro přijímací řízení na pokračující vysokoškolské studium v Anglii. Řada studentů už v rámci svého studia začíná své podnikatelské první projekty. Založili několik internetových obchodů a už během svého studia se uplatňují a rozkukávají i díky zahraničním stážím na trhu práce. Škola díky partnerství s projektem Erasmus, nabízející zahraniční stáže pro studenty plně hrazené z fondů Evropské unie, získává pro své studenty první pracovní zkušenosti a příležitosti v zahraničí. V současnosti (2018) jsou nabízeny stáže se zaměřením do Irska, Anglie a Německa. Dále výměnné studijní pobyty do Itálie a Austrálie. Kritérium přijetí ke studiu na Obchodní akademii Praha je prospěch na základní škole do 1,9 včetně (2. pololetí 8. roč. nebo 1. pololetí 9. roč. nebo z víceletého gymnázia) a motivační pohovor s vedením školy, dále pak úspěch v celostátní přijímací zkoušce z českého jazyka a matematiky. Dle výroční zprávy z roku 2017 se ke studiu do 1. ročníku hlásilo 32 žáků, z toho 28 bylo přijato. V současné době studuje ve čtyřech ročnících denního studia 122 studentů a 154 studentů dálkového studia. Škola zaměstnává 23 pedagogických pracovníků, což vychází na průměrný počet čtyř žáků na jednoho učitele u denního studia a šest žáků na jednoho učitele dálkového studia. Úspěšnost žáků, uzavření klasifikace denního studia je 91,8 %, u dálkového studia 44,2 %. Zajímavý výsledek ukazující na obtížnost dálkového studia společně se zaměstnáním a s rodinným životem. 42 žáků ze 49 úspěšně zvládlo ve školním roce 2016/2017 maturitní zkoušku. Počty studentů pokračující studiem na vysokých školách statistika neuvádí. Podle vedení školy je největší zájem o obory ekonomie, sociologie a právo. Poslední dobou se velké oblibě těší pokračování vysokoškolským studiem v oboru kreativní komunikace.

Názory účastníků

V rozhovorech byly položeny otázky pedagogickým pracovníkům, za vedení školy zástupkyni ředitele.

Otázky pro pedagogické pracovníky (učitele):

- Co vnímáte jako hlavní výhodu studia na naší Obchodní akademii?
- Jak vnímáte spolupráci mezi všemi účastníky dění ve škole?

Na první otázku převládali odpovědi: přátelská rodinná atmosféra, žádná šikana, menší počet tříd, bezbariérovost, zahraniční stáže, přátelství mezi ročníky, otevřená komunikace, anglická maturita.

Na druhou otázku převládal názor, že spolupráce je na velmi dobré úrovni, bezproblémová, hladká a vstřícná.

Otázky pro zástupkyni ředitele:

- Co vnímáte jako hlavní výhodu studia na naší Obchodní akademii?
- Jak vnímáte spolupráci mezi všemi účastníky dění ve škole?
- Hlavní přínos zahraničních stáží?
- Zhodnoťte inkluzi na naší škole?

K prvním dvěma otázkám byly odpovědi stejné jako u pedagogického sboru, s menší výtkou o narušení kompetencí mezi třídními učiteli a ředitelkou školy, kterých studenti často nesprávně využívají a často nesprávně řeší témata spadající do kompetencí toho druhého. Za největší výhody zahraničních stáží je považováno zlepšení jazykové výbavy a zkušenosti s disciplínou pracovního dne. Inkluze funguje velmi dobře u studentů s tělesným postižením. U studentů z oblasti psychopedie je práce náročnější, a proto je jejich režim dne upravován na vhodnou délku výuky.

Nezapomínejme na hlavní aktéry veškerého školního dění. Studenti před časem odpovídali v rámci přípravy na výstavu Schola pragensis na jednoduchou otázku: Popište svůj dojem ze studia na Obchodní akademii pomocí jedné věty, nebo jednoho slova. Řada odpovědí se pak stala oficiálním mottem školy a je zavěšena na chodbách školy. Přehled těch nejzajímavějších: Dobrý kolektiv, příjemní učitelé. Hezké kantorky. Nejlepší učitelé, krásné studentky. Vysoká úroveň jazyků. Obchodní akademie je

nejlepší škola pro cizince. Dobrá klubovna, dobrá škola. Výborná škola pro cizince. Modrá škola, to jen tak někdo nemá. Individuální přístup. Je to zajímavá škola. Líbí se mi design školy, super škola pro cizince. Možnosti zahraničních stáží na škole jsou prima.

SWOT analýza školy

Specifická SWOT analýza OA Praha se studenty 3. ročníku

cca 18 studentů 3. ročníku

Silné stránky (strengths):

- anglická maturita
- zahraniční praxe v Anglii, Irsku, Itálii a Německu
- jazyková výuka s rodilými mluvčími
- rodinný typ školy
- velmi osobní přístup vedení a učitelů

Slabé stránky (weaknesses):

- vzdálenost od centra města
- stravování a pitný režim
- chybí vlastní tělocvična, musí se docházet do zastaralé Sokolovny cca 400 m

Příležitosti (opportunities):

- rozšíření anglicky vedené výuky v českém programu
- jazyková i odborná výuka pro 8. a 9. ročníky ZŠ
- výuka autoškoly
- výuka exotických jazyků
- rozšíření volnočasové zóny
- rekonstrukce dosud nevyužitých prostor v budově

Hrozby (threats):

- komplikace pro administrativu školy ze strany nadřízených orgánů
- komplikace s udělováním českých víz pro zahraniční studenty
- početná nabídka středních obchodních akademií
- kouření nezletilých studentů před a v okolí školy

Doporučení a návrhy řešení:

- dále se prezentovat prostřednictvím kvalitní výuky jazyků s poskytnutím anglické maturity
- zřízení školní jídelny a umístění barelů s pitnou vodou na chodby
- rekonstrukce školního dvora pro potřeby tělesné výchovy pro jarní a letní měsíce
- oslovení sousední základní školy za účelem pronájmu cvičebního prostoru moderní tělocvičny
- spolupráce se ZŠ formou nabízených kurzů ANJ pro jejich žáky
- zavedení programu staň se na týden středoškolákem pro žáky ZŠ
- obnovit preventivní program proti kouření
- spolupráce s autoškolou sídlící naproti škole, přednášky a kurzy bezpečného řízení
- volnočasová zóna „studentský klub“, jeho modernizace a posílení WIFI signálu
- rekonstrukce – rozšíření učebny IT na dvojnásobnou kapacitu

Shrnutí

Studium na této škole lze doporučit pro studenty, kteří se zajímají o moderní nástroje doby. Není jim cizí sledovat nové trendy a přemýšlí nad uplatněním ve světě obchodu a podnikání. Zajímají se o kreativní činnost a mají chuť prezentovat vlastní nápady. Oproti velkým školám je zde nabízeno útulné prostředí, tedy i příjemné klima pro trávení dlouhého školního dne. Rodinné pojetí lze také považovat za velkou výhodu pro ty z řad studentů, kterým například nevyhovuje formální a neosobní styl. Škola dbá na rozvoj praktických pracovních zkušeností studenta během celého studia, a to je jistě velkou výhodou pro budoucí uplatnění studenta na trhu práce. Spolupráce funguje výborně všemi směry a lze ji považovat za jednu z hlavních výhod Obchodní akademie v Satalicích.

Použité zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury na závěr portfolia v celkovém souhrnu.

8. Písemná příprava na ucelenou volnočasovou výchovnou aktivitu

8.1. Školní adaptační výlet pro žáky 1. ročníku středních škol

Úvod

Práce seznámí s programem školního výletu pro nové studenty Obchodní akademie.

Cílem je uskutečnit kvalitní poznávací výlet, který studenty obohatí v kulturní oblasti. Seznámí s nádhernou a poutavou historií Kutné Hory a přiblíží krásu okolní přírody.

Hlavním cílem je pak poznání nového kolektivu. Studenti se prostřednictvím seznamovacích aktivit mají možnost poznat a začnou vznikat nové přátelské vazby, které je budou provázet po zbytek jejich studia. Program adaptačního výletu je určen pro nové studenty prvního ročníku za účelem seznámení se v kolektivu a utužení vnitřních vazeb kolektivu za pomoci získání společného obohacujícího zážitku v oblasti kulturní a sportovní zábavy.

Výlet je autorem práce opravdu realizován a ve školním roce 2017/2018 se dočká už své 4. realizace. Letos je novinkou výlet do přírody do oblasti Stříbrné stezky.

Obsah projektu

- Plánování a realizace akce
- Časový plán a program akce
- Náplň akce
 - Seznamovací aktivity a hry
 - Historický přínos pro studenty
 - Přírodovědný přínos pro studenty
 - Sportovní přínos pro studenty
- Spolupráce s vyučujícím historie a archeologie – poděkování

Plánování a realizace akce

Organizačně je dostatečně předem objednána doprava, ubytování a strava podle počtu nových studentů 1. ročníku.

Rezervovány jsou na konkrétní dny veškeré vstupy (Kostnice, sv. Barbora, katedrála Panny Marie, muzeum stříbra a stříbrné doly).

Zajištěn je dostatečný počet pedagogického doprovodu. V pedagogickém doprovodu se nachází i zdravotník s kurzem první pomoci a předepsanou lékárníčkou.

Rodiče jsou seznámeni s programem a cílem akce na třídních schůzkách, které předcházejí nástupu studentů první den do školy.

Samotná akce je pak realizována dle časového plánu a programu akce.

Akce je realizována první den nástupu nových studentů do školy. V okamžik, kdy ještě nemá nový kolektiv mezi sebou vytvořeny žádné společné a přátelské vazby.

Časový plán a program akce

První den

8.30 – uvítání nových studentů před budovou školy při slavnostním nástupu a zahájení nového školního roku

8.35-9.00 – úvodní administrativa ve třídě

9.00-9.20 – příprava na odjezd (kontrola zavazadel, nakládání věcí do autobusu, nastupování do autobusu, krátká porada pedagogického sboru, počítání studentů a kontrola dle jména)

9.30 – odjezd do Kostnice

10.00 – návštěva a prohlídka Kostnice. Odborný výklad od průvodce

10.45 – pokračování v cestě do Kutné Hory

11.00 – příjezd do Kutné Hory

- návštěva a prohlídka chrámu sv. Barbory (odborný výklad)
- procházka městem zakončená na Palackého náměstí
- 12.00 – oběd, rozdělení do menších skupin a rozchod studentů. Každá skupinka v doprovodu jednoho pedagoga. Program rozchodu a výběr navštíveného místa určují studenti
- 13.30 – sraz na Palackého náměstí a přesun k autobusu na odjezd na ubytování
- 14.30 – příjezd na ubytování do Veletova. Ubytování studentů.
- 14.30-15.30 – osobní volno, odpočinek
- 15.30 – sraz studentů ve společenské místnosti
- rozdělení na dvě skupiny
- 1. skupina seznamovací aktivity (společenská místnost)
- 2. skupina sportovní aktivity (venkovní hřiště)
- 16.30 – změna skupin
- 17.30 – pauza, osobní volno
- 18.00 – večeře v hotelu
- 19.00 – odjezd autobusem do Kutné Hory na večerní program
- 20.00 – večerní program v katedrále Nanebevzetí Panny Marie v Kutné Hoře-Sedlci
- 21.30 – návrat autobusem na ubytování
- 22.00 – večerka

Druhý den

8.30 – snídaně

9.30 – odjezd do Kutné Hory

10.30 – návštěva Muzea stříbra a stříbrných dolů

11.30 – prohlídka nejzajímavějších památek Kutné Hory, procházka městem a společný oběd

13.00 – výlet do přírody – Stříbrná stezka a Vrchlického vodopády

15.00 – ukončení výletu do přírody a návrat k autobusu

15.30 – odjezd autobusem zpět do Prahy k budově školy

17.00 – ukončení akce a rozchod

Poznámka: Časový plán je pouze orientační a může se dle potřeby a časové náročnosti jednotlivých bodů měnit.

Náplň akce

Hlavní náplní a cílem akce je, aby se nový studentský kolektiv mezi sebou seznámil. Vznik nových přátelských pout. V ideálním případě, aby se utužil celý kolektiv do vzájemného přátelství a spolupráce a nevznikaly skupinky nebo jednotlivci stranou mimo hlavní kolektiv třídy. Součástí kurzu je také navázání komunikace s novým pedagogickým sborem a novým třídním učitelem.

K náplni akce také patří poznávání kulturního a historického prostředí nádherného města Kutné Hory včetně návštěvy přírody. Radost a zábava při plnění společných her a sportování. Pořizování společných fotografií a sdílení zážitků z nabytých prožitků při bádání v přírodě.

Seznamovací aktivity a hry

Studenti a třídní učitel se na úvod seznámí prostřednictvím neformálního povídání. Řada studentů pochází ze zahraničí, proto následující aktivity jsou především zaměřeny na poznání zemí, odkud studenti pocházejí.

Na úvod se studenti rozdělí do družstev. Družstva si vymyslí svůj název složený ze svých jmen.

Národní pokrmy – Představení názvu a základních surovin národního pokrmu. Porovnání použitých potravin a ingrediencí. Společně se vyskytující druhy potravin, ingrediencí a koření pak tvoří národní pokrm třídy, který si studenti společně zkusí po příjezdu do školy společně uvařit a ochutnat.

Hádej, kdo jsem – Hráč si představuje veřejně známou osobnost. Pokládáním otázek se ostatní snaží uhádnout, kdo to je.

Scény ze slavného filmu – Studenti se rozdělí do skupin, kdy v každé skupině je alespoň jeden zahraniční student. Losují si název slavného filmu. Po krátké přípravě pak předvedou společně scénku ostatním. Družstva se snaží uhodnout napsáním na papír, o jaký film se jedná. Scénka je hraje jako němá. Stejně tak ostatní družstva nesmějí vykřikovat, aby neprozradili název jinému družstvu.

Slepý sochař – V rámci tříčlenného družstva jeden představuje slepého sochaře, jeden sochu (předlohu) a jeden hmotu, z které se tvoří kopie sochy. Sochař i hmota musí mít po celou dobu zavřené oči.

Poznej, kdo jsem – Studenti se rozdělí na dvě poloviny stojících skupin proti sobě. Jedna skupinka se poslepu snaží poznat, který student ke každému z nich přistoupil.

Historický přínos pro studenty

Kostnice: Kostnice v Sedlci je dnes již celosvětovým pojmem. Kaple, ke které náleží, je pozdně gotickou stavbou, vybudovanou na místě starší stavby a na začátku 18. století doplněnou o množství detailů ve stylu barokní gotiky Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Hřbitov u kaple vznikl jako morový ve 14. století a bylo zde pohřbíváno také za

husitských válek. Protože opat kláštera sem dovezl půdu z Jeruzaléma, stal se hřbitov posvěcenou půdou, kam se nechávali pohřbít i lidé z mnoha okolních států. Po zrušení kaple v 16. století byly kosti z přibližně 40 000 jedinců seskládány do hromad v kryptách kaple a v době, kdy místo koupili Schwarzenbergové, se z těchto hromad díky úsilí řezbáře Františka Rinta začala budovat dnešní unikátní výzdoba. Ta v sobě zahrnuje nábytek, lustry, erby a jinou výzdobu, vše z lidských kostí jako memento mori pro současné návštěvníky.

Chrám sv. Barbory: Tento chrám je dokladem vzrůstajícího bohatství měšťanstva, kteří se rozhodli vybudovat katedrální chrám, který by po dostavbě byl největším kostelem v českém království. Katedrála byla budována od konce 14. století a stavba byla ukončena v polovině 16. století pro nedostatek peněz. Na celé stavbě je znát, že rostla jen v dobách prosperity stříbrných dolů a jsou zde tak jasně odlišitelné jednotlivé stavební fáze včetně puristické dostavby na počátku 20. století. Stavba je dokladem vrcholného gotického umění, závisujícího ovšem na ekonomice města, se kterým je spjata.

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Kutné Hoře-Sedlci: Stavba náleží k nejstaršímu cisterciáckému klášteru u nás a zároveň je jednou z prvních velkých gotických staveb. Jedná se o pětিলodní baziliku jenom mírně doplňovanou a přestavovanou v pozdějších staletích. Díky svojí stavební koncepci a čistotě se zařadila mezi stavby na seznamu Světového dědictví UNESCO.

Součástí večerního programu v katedrále jsou hrané scénky v dobových kostýmech od organizátorů.

Za tmy a pouze při svíčkách je pro studenty připravena dramaticko-romantická prohlídka prostor katedrály včetně koncertu na varhany a návštěva jinak nedostupných míst (půda katedrály, zázemí pro varhany) a projekce animovaného filmu o historii katedrály. Vyvrcholením programu je prohlídka velmi vzácné Sedlecké monstrance, která je umístěna ve velmi střežené místnosti katedrály a pro studenty je to vždy velký zážitek.

Muzeum stříbra: Muzeum stříbra včetně prohlídky podzemních důlních staveb přibližuje ekonomický motor středověkých Čech. Právě díky dolům a mincovně se Kutná Hora stala nejdůležitějším městem po Praze. Ve své podzemní části přibližuje úsilí na dobývání stříbra z hlubin země a nelehký život horníků. Sama prohlídka podzemí v hornickém oblečení a s baterkami je velkým zážitkem. V části nadzemní se ukazuje zpracování rudy až k finálnímu výsledku, tedy stříbrné minci, která byla nejstabilnější měnou Evropy.

Další kulturní a historické památky Kutné Hory: Celé město je přeplněno stavebními památkami, které dokládají růst a prosperitu města. Jedná se o stavby soukromého charakteru, tedy bohaté měšťanské domy (Kamenný dům, Tylův dům) a veřejné stavby, mezi které patří bohatě zdobené kašny, kostely a sochy.

Jezuitská kolej: Kolej je stavbou z počátku 17. století a stala se po pražském Klementinu největší školou jezuitského řádu. Jedná se o mohutnou barokní stavbu, která je v současné době užívána pro pořádání výstav. V době naší návštěvy zde bude výstava věnovaná právě této budově a její bohaté historii.

Přírodovědný přínos pro studenty

V rámci výletu údolím Vrchlice, kterým vede naučná Stříbrná stezka, je se možné seznámit s bohatou přírodou okolí Kutné Hory. Na mnohých zastaveních bude k poznání historie, geologie, rostlinstvo i zvířena.

Sportovní přínos pro studenty

Studenti si v rámci seznamovacích her zahrají několik sportovních aktivit.

Součástí programu budou tradiční míčové a raketové hry – fotbal, volejbal, tenis, badminton, líný tenis a netradiční hry jako například vietnamský badminton, indiaci, woodball a bollo ball.

Připraveno bude i balanční lano slack line.

Navštíví fitness centrum, kde si budou moci protáhnout a procvičit tělo.

Společně si pak zahrají různé druhy honiček, hry na sochy a umělce, poznávací pohybové hry.

Spolupráce s vyučujícím historie a archeologie – poděkování

Akce proběhne za pedagogického doprovodu vyučujícího Pavla Zajpta a jeho kolegů.

Akci z kulturně historického pohledu a zkušeností v oblasti archeologie zajišťuje Bc. Tomáš Jaroš, kterému tímto patří poděkování za spolupráci. Bc. Tomáš Jaroš pomohl sestavit historický přínos pro studenty.

8.2. Štěstí na dosah, aneb Jdi si za svým snem

Dramatická výchova – zadání hry v roli

Cílová skupina:

Pro žáky prvního ročníku středních škol, kteří se rozhodují, zda budou pokračovat ve svých zájmových činnostech. Nenechat se odradit od svých snů.

Poznámka od autora z praxe: Při přechodu na střední školu nastává u mnoha žáků změna a dochází k ukončení jejich zájmových činností. Mnohdy k ukončení činnosti, ve které jsou úspěšní a mají výsledky a věnovali jí mnoho času a let. Stává se tak z několika důvodů: Příchodu do nového kolektivu, věkem (puberta 13-16 let) a otevřením nových příležitostí a rozšířením obzorů (bohužel nejsou vždy jen pozitivní). Pokud je žákova úspěšná činnost přijata kolektivem negativně (většinou z důvodu buď závisti, nebo jiného zájmu v kolektivu – mnohdy neprospěšné činnosti jako kouření, formy potulování a vandalismu), žák vnímá sám sebe jako neúspěšného a v touze vyrovnat se kolektivu svou úspěšnou činností ukončí. Záleží samozřejmě na síle osobnosti a také, zda činnost, kterou vykonává, je opravdu jeho cílem a provádí ji dobrovolně a má ji rád. Je to zajímavost tohoto věku a studijního období. Jednoduše by se dalo napsat, že lídrem kolektivu se mnohdy stává ten největší „grázl“ a ostatní slušní studenti k němu začínají vzhlížet. Zažil jsem to několikrát ve své praxi. Mám záměr se k tématu v budoucnu vracet.

Cíle práce:

Probudit v žácích zájem o vlastní cíle a motivovat je v jejich naplnění. Věřit, že jejich cíle a sny mají smysl a má cenu se jimi zabývat v budoucnosti. Nenechat se odradit od lidí, kteří je od jejich snů a cílů budou zrazovat. Setrvat a nepřerušit činnost. Věřit, že jít si svou vlastní cestou, má v životě smysl a užitek nejen pro ně, ale i pro společnost.

Předloha:

Vybral jsem si scénku z filmu Štěstí na dosah (2006, Gabriele Muccino). Film pojednává o chudém černošském otci, který sám vychovává syna. Synovi se otec snaží vštípit ty nejlepší lidské hodnoty. Film pracuje s velmi dojemnými situacemi. Jednu ze situací jsem si vybral do svého úryvku.

Úryvek:

První část textu:

Popis děje: Otec a syn hrají na hřišti basketbal. Syn si hází na koš a s otcem si povídají.

Syn: *Víš, že ze mě bude profík!*

Otec: *Jasně.*

Syn: *Budu hrát ligu.*

Otec: *Dobry. No já ale nevím. Nejspíš budeš hrát stejně jako já. Což se často stává a já byl podprůměrný hráč. Takže ty nejspíš skončíš taky tak. Určitě ti půjde dobře spousta jiných věcí, ale tohle asi ne. Nechci, abys s tím míčem běhal ve dne v noci, jasný!*

Syn: (zklamaným tónem) *Jasný.*

Otec: *Tak házej!*

Syn: (Hodí míčem do rohu, poté ho zabalí do igelitové tašky a odchází ze hřiště)

Zde je čtení vyučujícím přerušeno a následuje diskuze s žáky.

Druhá část textu:

Druhá část textu je žákům přečtena až po diskuzi a úvahách k první části.

Otec: (Chvíli syna pozoruje a po chvíli ho zastaví) *Hele, nevěř, když ti někdo říká, že něco nezvládneš. Ani když jsem to já! Ano?*

Syn: *Ano.*

Otec: *Když máš sen, musíš ho uskutečnit. Když někdo prohraje, tak ti bude povídat, že prohraješ i ty.*

Když něco chceš. Běž za tím. Tečka!

Diskuze-doptávání: Následuje po první části textu.

- Jaký byl synův sen, čeho chtěl dosáhnout?

- Proč si myslíte, že se otec snaží svého syna od jeho snu odradit?
- Myslíte si, že otcovo jednání má nějaký další záměr?
- Máte vy sami nějaké své sny a cíle, které chcete uskutečnit?
- Jste ochotni za svůj sen bojovat?

Hra ve dvojicích v roli (otec a syn) – práce s příběhem:

Úkolem žáků je ve dvojicích pokračovat v příběhu po ukončení první části textu. Role syna má za úkol buď svůj sen obhajovat, nebo dát na názor otce. Role otce reaguje podle synových argumentů a pokračuje v myšlenkách otce (hledá záměr v jeho jednání).

Po diskuzi nad první částí textu a odehrání hry v rolích pokračuje četba druhé části textu.

Reflexe:

zážitek z druhé části textu a hry v rolích

- Jaké emoce jsme prožívali?
- Jak chápete po odehrání scének úmysl otcova jednání?
- Směřovali jste při hře v rolích k podobnému cíli?
- V čem byl pro vás postup otcova jednání zajímavý a poučný?
- Byla vám bližší role syna nebo otce?

zobecnění

- Byl synův sen mimo realitu a možnosti uskutečnění?
- Proč je víra ve vlastní sny a schopnosti důležitá?
- Co můžeme udělat pro to, abychom byli ve svých snech úspěšní?
- Co by nás mohlo od našich cílů odradit? Za jakou cenu jsme ochotni se jich vzdát?
- Mohou v životě člověka nastat situace, kdy se svých snů a cílů vzdát musí? Jaké to mohou být?
- Jak se ubránit rodičovskému vlivu, když chcete jít svou cestou?

přenos do života

- Co funguje jako kladná motivace k uskutečnění cílů?
- Jak se nenechat odradit od jiných lidí?
- Kde vzít vůli na svých snech a cílech neustále pracovat a vytrvat?

Použité zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury na závěr portfolia v celkovém souhrnu.

9. Závěrečná reflektivní úvaha o vlastním studiu

Přání a očekávání budou zatím jednoznačně u mě jako začínajícího učitele převládat. Do pedagogické praxe jsem se dostal před několika lety, vlivem několika okolností a shodou náhod. Velmi si vážím příležitosti, která se mi naskytla a která se díky studiu na Pedagogické fakultě UK daří realizovat.

Mojí největší pedagogickou idejí je vymýtit kouření ze škol u neproletých žáků. Pracuji na tom v rámci naší školy, snažím se vytvářet projekty, které by motivovaly k tomu, nepřipojit se k postávajícímu davu s cigaretou v ruce. Snažím se sázet na probuzení jejich vlastní osobnosti, jejich vlastního názoru. S heslem a pod názvem projektu „Bud' OSOBNOST a řekni cigaretám NE!“ se snažím studenty motivovat. Zde by pro případný úspěch musel plně spolupracovat celý pedagogický tým dané školy, dále pak celá pedagogická obec a kategoricky kouření odmítat. Ve svých ideálech mám totiž za to, že jedna z hlavních funkcí školy je hned vedle poskytnutí vzdělání a výchovy také ochrana zdraví žáků. Je to téma, kterému bych se rád po dokončení studia věnoval.

Rád bych po dokončení bakalářského studia pokračoval studiem magisterským a stal se tak pedagogem, který v této profesi bude realizovat své úsilí a plány v dalších letech. Velkým, zatím však dle mého názoru vzdálenějším cílem, je vlastní publicistická činnost. Během mého bakalářského studia se mi podařilo vytvořit několik zajímavých seminárních prací, které se dočkaly pozornosti a pochvaly od vyučujících. Z řady z nich čerpám v hlavních tématech své bakalářské práce. Během studia mě potkala řada šťastných chvil, především vstup do manželství a narození dvou zdravých dětí. Tyto krásné životní chvíle s sebou však přinesly i velmi náročné období pro mé studium. Chvíle strávené s rodinou se nyní dělí mezi čas strávený v práci, čas věnovaný studijním povinnostem a časem pro rodinu. Však i kvůli vlastním dětem dokončuji své studijní snažení a věřím, že mé poznatky získané studiem povedou správným směrem v jejich výchově. Tímto chci poděkovat celé své rodině, především své manželce Lence za nekonečnou a velkou podporu během studia. Rád bych také poděkoval za svěřenou důvěru ředitelce Obchodní akademie Praha Ing. Márii Václavíkové, která mi umožnila realizovat studium během zaměstnání.

Studium na vysoké škole pro mě bylo a je jednou velkou životní výzvou. Zřejmě výzvou, ke které jsem měl odhodlaně přistoupit už daleko dříve, pak je ale otázkou, zda by se stejně tak jako je tomu nyní, studium stalo zároveň velkým koníčkem, zábavou a kvalitním naplněním volného času. Během studia předmětu Vychovatelství mě doslova nadchla pestrost nabízených předmětů. Především v prvním ročníku považuji za velmi správné zařazení všech specializací. Nejsem hudebně nadaný, přesto mě hudební výchova velmi bavila a zaujala. Stejně tak výtvarná výchova dala nahlédnout do té doby nepoznanému. Za největší přínos však považuji pedagogické osobnosti, tedy vyučující, s kterými jsem se během studia potkal. Jejich učení, poznání a znalosti jsou a budou tou největší motivací.

10. Soupis použité literatury a pramenů

Literatura

- BERDYCHOVÁ, Jana, 1991. *J. A. Komenský a tělesná kultura*. Praha: Olympia.
- KOMENSKÝ, Jan Amos, PATOČKA, Jan, ed., 1958. *Vybrané spisy Jana Amose Komenského*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- KOMENSKÝ, Jan Amos, KOPECKÝ, Jaromír, ed., 1960. *Vybrané spisy Jana Amose Komenského*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- PERIČ, Tomáš, 2008. *Sportovní příprava dětí*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada. Děti a sport. ISBN 978-80-247-2643-4.
- BERDYCHOVÁ, Jana, 1982. *Cvičte s dětmi: tělesná výchova nejmladších dětí s rodiči i bez rodičů*. Praha: Olympia. Sbírka příruček pro cvičitele ZRTV, sv. 19.
- ŠAVRDOVÁ, Soňa, 1983. *Základy pedagogiky a didaktiky tělesné výchovy: obecná část učebních textů pro školení tělovýchovných kádru 3. a 2. třídy*. Praha: Olympia.
- STODŮLKOVÁ, Eva a Eliška ZAPLETALOVÁ, 2011. *Pedagogika pro střední školy*. Beroun: Machart. ISBN 9788087517222.
- MAKARENKO, Anton Semenovič, 1955. *Začínáme žít: pedagogická poema*. 7. vyd. Přeložil Petr DENK. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury. Klub čtenářů (SNKL).
- MAZAL, Ferdinand. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc: Hanex, 2000.
- SVOBODA, Bohumil. *Sport a výchova: pedagogicko-psychologické základy sportu*. Praha: Olympia, 1971.
- LOCHMANOVÁ, Ludmila a Ferdinand MAZAL. *Učitel tělesné výchovy mezi paragrafy*. Olomouc: Hanex, 1998.
- POCHE, Emanuel a Josef EHM, 1982. *Čechy umělecké památky*. Praha: Pressfoto.
- ANDRESOVÁ, Magda, Josef ČERMÁK, Jan JEŘÁBEK a Alena KOSTADINOVÁ, JEŘÁBEK, Jan, ed., 2011. *Cvičitel ČASPV III. třídy: Obecný učební text*. 2011. Praha: Česká asociace Sport pro všechny ve své metodické edici.
- SVOBODA, Ludvík, ed., 1974. *Encyklopedie antiky*. 2. vyd. Praha: Academia.

Legislativa

ČESKO, Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, aktuální znění 12. 01. 2016

ČESKO, Zákon č. 262/2006 Sb. Zákon zákoník práce, aktuální znění 01. 06. 2018

Elektronické zdroje

Podle UEFA ubývá fotbalistů, v Česku nejvíce mezi mládeží, 2016. *Česká televize* [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/sport/fotbal/342963-podle-uefa-ubyva-fotbalistu-v-cesku-nejvice-mezi-mladezi/>

Učitelské noviny: Jak u nás čelíme neoblíbenému „těláku“ [online], 2010. (33) [cit. 2018-6-17]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=5489>

Oficiální web města Kutná Hora: www.kutnahora.cz

Stránky naučných stezek: www.stezky.info

Ostatní dokumenty

Výroční zpráva za školní rok 2016/2017, 2017. Praha: Obchodní akademie Praha.

Ročenka 2016/2017, 2017. Praha: Obchodní akademie Praha.

Autoevaluace školy Obchodní akademie Praha, 2017. Praha: Obchodní akademie Praha.